

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2009/104/EÜ,

16. september 2009,

töötajate poolt tööl kasutatavatele töövahenditele esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta (teine üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

(kodifitseeritud versioon)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 137 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 30. novembri 1989. aasta direktiivi 89/655/EMÜ (töötajate poolt tööl kasutatavatele töövahenditele esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta (teine üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses))⁽³⁾ on korduvalt oluliselt muudetud⁽⁴⁾. Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks kõnealune direktiiv kodifitseerida.

(2) Käesolev direktiiv on üksikdirektiiv töötajate tervishoiu ja ohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamist

käsitleva nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiivi 89/391/EMÜ⁽⁵⁾ artikli 16 lõike 1 tähenduses. Seetõttu kohaldatakse direktiivi 89/391/EMÜ sätteid täielikult töötajate poolt tööl kasutatavate töövahendite suhtes, ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sisalduvaid rangemaid või erisätteid.

(3) Asutamislepingu artikli 137 lõige 2 näeb ette, et nõukogu võib direktiividega vastu võtta miinimumnõuded, et eelkõige töökeskkonna parandamisega tagada töötajate tervise ja turvalisuse parem kaitse.

(4) Vastavalt kõnealusele artiklile tuleb neis direktiivides hoiduda selliste haldus-, finants- ja õiguslike piirangute kehtestamisest, mis pidurdaksid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja arengut.

(5) Asutamislepingu artikli 137 lõike 2 kohaselt vastu võetud sätted ei takista ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast rangemaid töökaitsemeetmeid, kui need on kooskõlas asutamislepinguga.

(6) Töövahendite kasutamisega seotud tervishoiu ja ohutuse paremaks tagamiseks kavandatud miinimumnõuete järgimine on töötajate tervise ja ohutuse kindlustamisel eriti oluline.

(7) Tööohutuse, -hügieeni ja -tervishoiu parandamine on eesmärk, mida ei tohiks allutada üksnes majanduslikele kaalutlustele.

(8) Kõrgtööd võivad seada töötajate ohutuse ja tervise eriti suurde ohtu, eelkõige ohustavad neid kõrgelt allakukkumised ja muud tõsised tööõnnetused, mis moodustavad suure osa kõikidest õnnetustest, eriti surmaga lõppenud õnnetustest.

⁽¹⁾ ELT C 100, 30.4.2009, lk 144.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 8. juuli 2008. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT L 393, 30.12.1989, lk 13.

⁽⁴⁾ Vt III lisa A osa.

⁽⁵⁾ EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1.

- (9) Käesolev direktiiv on konkreetne samm siseturu sotsiaalse mõõtmel väljaarendamisel.
- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord) ⁽¹⁾ kohaselt peavad liikmesriigid teavitama komisjoni kõikidest tehniliste normide eelnõudest, mis käsitlevad aparatuuri, vahendeid või seadiseid.
- (11) Käesolev direktiiv on sobivaim vahend seatud eesmärkide saavutamiseks ega lähe nende saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (12) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud III lisa B osas esitatud direktiivide ülevõtmise tähtpäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesolevas direktiivis, mis on teine üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses, sätestatakse artiklis 2 määratletud, töötajate poolt tööl kasutatavatele töövahenditele esitatavad ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuded.
2. Direktiivi 89/391/EMÜ sätteid kohaldatakse kogu lõikes 1 nimetatud valdkonnas täielikult, ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sisalduvate rangemate või erisätete kohaldamist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „töövahendid” – tööl kasutatavad masinad, aparatuurid, tööriistad või seadised;
- b) „töövahendite kasutamine” – tegevus, mille puhul töövahendeid kasutatakse, nagu töövahendi käivitamine ja seiskamine, selle kasutamine, transport, parandamine, ümberseadistamine, hooldus- ja teenindustööd, sealhulgas eelkõige puhastamine;

- c) „ohuala” – töövahendi sees või ümber olev ala, milles viibimine võib ohustada inimese tervist või turvalisust;
- d) „ohualas viibiv töötaja” – täielikult või osaliselt ohualas viibiv töötaja;
- e) „kasutaja” – töötaja või töötajad, kellele on antud ülesanne töövahendeid kasutada.

II PEATÜKK

TÖÖANDJA KOHUSTUSED

Artikkel 3

Üldised kohustused

1. Tööandja võtab vajalikud meetmed tagamaks, et ettevõttes või asutuses töötajate kasutusse antavad töövahendid sobivad tööülesande täitmiseks või on selleks nõuetekohaselt kohandatud ning töötajad saavad neid kasutada oma turvalisust või tervist ohustamata.

Töötajate kasutusse antavate töövahendite valikul peab tööandja pöörama tähelepanu töötajate turvalisust ja tervist ohustada võivatele spetsiifilistele töötingimustele ja -laadile ning ettevõttes või asutuses, eelkõige töökohal esinevale ohule ning samuti muudele kõnealuste töövahendite kasutamise kaasneda võivatele ohtudele.

2. Kui ei ole võimalik täielikult tagada, et töötajad saavad töövahendeid kasutada oma turvalisust või tervist ohustamata, peab tööandja võtma asjakohased meetmed ohtude minimeerimiseks.

Artikkel 4

Töövahendeid käsitlevad eeskirjad

1. Ilma et see piiraks artikli 3 kohaldamist, hangib tööandja järgmised töövahendid või kasutab neid:

- a) töövahendid, mis juhul, kui need on ettevõtte ja/või asutuse töötajate kasutusse antud esimest korda pärast 31. detsembrist 1992, vastavad
 - i) asjakohastele ja kohaldatavatele ühenduse direktiividele;
 - ii) I lisas sätestatud miinimumnõuetele, kui muid ühenduse direktiive ei kohaldata või kohaldatakse osaliselt;

⁽¹⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37.

b) töövahendid, mis juhul, kui need on antud ettevõtte või asutuse töötajate kasutusse 31. detsembriks 1992, vastavad I lisas sätestatud miinimumnõuetele hiljemalt nelja aasta pärast alates kõnealusest kuupäevast;

c) ilma et see piiraks punkti a alapunkti i kohaldamist ja olenevata punkti a alapunktist ii ja punktist b, vastavad I lisa punkti 3 nõuetega kooskõlas olevad eritöövahendid, mis juba on antud ettevõtte või asutuse töötajate kasutusse 5. detsembriks 1998, I lisas sätestatud miinimumnõuetele hiljemalt nelja aasta pärast alates kõnealusest kuupäevast.

2. Tööandja võtab vajalikud meetmed tagamaks, et töövahendeid hoitakse kogu kasutusaja jooksul asjakohase hoolduse abil sellisel tasemel, mis vastavalt vajadusele on kooskõlas kas lõike 1 punktiga a või b.

3. Liikmesriigid kehtestavad pärast tööturu osapooltega konsulteerimist ja siseriiklike õigusakte ja/või tavasid arvesse võttes II lisas nimetatud eesmärkidele vastava ohutustaseme saavutamist võimaldavad menetlused.

Artikkel 5

Töövahendite kontrollimine

1. Tööandja tagab, et kui töövahendite ohutus sõltub nende paigaldustingimustest, kontrollivad siseriiklikele õigusaktidele või tavadele vastavad pädevad isikud neid eelnevalt (pärast paigaldamist ja enne esmakordselt kasutusse võtmist) ja pärast nende kokkupanemist uues kohas kindlustamaks, et töövahendid on paigaldatud õigesti ja toimivad nõuetekohaselt.

2. Et kindlustada tervishoiu- ja ohustustingimuste täitmine ning töövahendite kahjustuste õigeaegne avastamine ja parandamine, tagab tööandja, et siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele vastavad pädevad isikud kontrollivad töövahendeid, mida mõjutavad tingimused, mis neid kahjustavad ja millega võib kaasned a ohtlik olukord:

a) regulaarselt ja vajaduse korral katsetavad neid;

b) erandkorras juhul, kui erandlikud asjaolud nagu ümberseadistamine, õnnetused, loodusnähtused või pikaleveninud tööseisak võivad töövahendite turvalisust ohustada.

3. Kontrollitulemused tuleb registreerida ja need peavad olema asjaomaste asutuste kasutuses. Kontrollitulemusi tuleb säilitada piisava aja jooksul.

Kui töövahendid asuvad väljaspool ettevõtet, peab nendega kaasas olema tõendusmaterjal kontrolli toimumise kohta.

4. Liikmesriigid määravad kontrollide toimumise tingimused.

Artikkel 6

Töövahendid, millega kaasnevad eririskid

Kui töövahendite kasutamine toob tõenäoliselt kaasa eririski töötajate ohutusele või tervisele, võtab tööandja vajalikud meetmed tagamaks, et

a) töövahendite kasutamine oleks piiratud nende isikutega, kellele on antud ülesanne neid kasutada;

b) parandus-, ümberseadistamis-, hooldus- või teenindustöid teeksid ainult selleks konkreetselt määratud töötajad.

Artikkel 7

Ergonoomia ja tervishoid

Tervishoiu ja ohutuse miinimumnõudeid kohaldades võtab tööandja täielikult arvesse töötajate tööasendit ja kehahoidu töövahendite kasutamisel ning ergonoomia põhimõtteid.

Artikkel 8

Töötajate teavitamine

1. Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 10 kohaldamist, võtab tööandja vajalikud meetmed tagamaks, et töötajate käsutuses on piisav teave ja, vajaduse korral, kirjalikud juhised töö kasutatavate töövahendite kohta.

2. Teave ja kirjalikud juhised peavad sisaldama vähemalt piisavat tervishoiu- ja ohutusealast teavet, mis käsitleb

a) töövahendite kasutamise tingimusi;

b) prognoositavaid ebatavalisi olukordi;

c) töövahendite kasutamise kogemustest vajaduse korral tehtud järeldusi.

Töötajad on teadlikud neid puudutavatest ohtudest, tööpiirkonnas või -kohas asuvatest töövahenditest ja neid mõjutavatest muudatustest, niivõrd kui need muudatused mõjutavad töötajate vahetus tööpiirkonnas või -kohas asuvaid töövahendeid, isegi kui nad neid otseselt ei kasuta.

3. Teave ja kirjalikud juhised on asjaomastele töötajatele arusaadavad.

Artikkel 9

Töötajate väljaõpe

Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 12 kohaldamist, võtab tööandja vajalikud meetmed tagamaks, et

- a) töötajad, kellele on antud ülesanne töövahendeid kasutada, saavad piisava väljaõppe, sealhulgas töövahendi kasutamisega kaasneva võivate ohtude kohta;
- b) artikli 6 punktis b nimetatud töötajad saavad piisava eriväljaõppe.

Artikkel 10

Töötajatega konsulteerimine ja nende osalemine

Töötajate või nende esindajatega konsulteerimine ja nende osalemine käesoleva direktiiviga ja selle lisadega seotud küsimustes toimub direktiivi 89/391/EMÜ artikli 11 kohaselt.

III PEATÜKK

MUUD SÄTTED

Artikkel 11

Lisade muutmise

1. Nõukogu võtab vastu I lissasse tehtava, I lisa punktis 3 nimetatud eritöövahendite suhtes kohaldatavaid täiendavaid miinimumnõudeid käsitleva täienduse asutamislepingu artikli 137 lõikes 2 sätestatud korras.

2. Lisades tehtavad üksnes tehnilised kohandused võetakse vastu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 17 lõikes 2 sätestatud korras ning mis on tingitud

- a) direktiivide vastuvõtmisest töövahendite tehnilise ühtlustamise ja standardimise valdkonnas või
- b) tehnilisest arengust, muudatustest rahvusvahelistes määrustes või spetsifikaatides või teadmiste täiennemise töövahendite valdkonnas.

Artikkel 12

Lõppsätted

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud või vastu võetavate siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 13

Direktiiv 89/655/EMÜ, mida on muudetud III lisa A osas loetletud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks; see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud III lisa B osas esitatud direktiivide ülevõtmise tähtpäevadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidena käesolevale direktiivile kooskõlas IV lisa esitatud vastavustabeliga.

Artikkel 14

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 15

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 16. september 2009

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
C. MALMSTRÖM

I LISA

NIMETATUD MIINIMUMNÕUDED

(artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis ii ja punktis b)

1. Üldine märkus

Käesolevas lisas sätestatud kohustusi kohaldatakse käesolevat direktiivi arvesse võttes juhul, kui asjaomaste töövahenditega on seotud vastav oht.

Järgmised miinimumnõuded, kui neid kohaldatakse kasutuses olevate töövahendite suhtes, ei nõua tingimata samu meetmeid kui uusi töövahendeid käsitlevad esmanõuded.

2. Töövahendite suhtes kohaldatavad üldised miinimumnõuded

2.1. Ohutust mõjutavad töövahendite juhtimisseadised peavad olema selgelt nähtavad ja eristatavad ning vajaduse korral asjakohaselt märgistatud.

Välja arvatud juhul, kui see on teatavate juhtimisseadiste puhul vajalik, peavad juhtimisseadised paiknema väljaspool ohuala nii, et nende kasutamine ei põhjusta lisaohu. Juhtimisseadiste ettekatsematu kasutamine ei või kaasa tuua ohtu.

Vajaduse korral peab kasutaja olema võimeline põhikasutuskohast tagama, et ohualadel ei viibi ühtki inimest. Kui see ei ole võimalik, peab hoiatusseadis enne töövahendi käivitumist automaatselt andma kuuldava ja/või nähtava hoiatussignaali. Ohualal viibival töötajal peab olema aega või abivahendeid töövahendi käivitamisel ja/või seiskamisel tekkinud ohu kiireks vältimiseks.

Juhtimisseadised peavad olema ohutud ja nende valikul tuleb arvesse võtta nende kavandatava kasutuse käigus ilmnedavad võimalikud rikkeid, tõrkeid ja piiranguid.

2.2. Töövahendi käivitamine peab olema võimalik üksnes selleks ette nähtud juhtimisseadise tahtliku mõjutamisega.

Sama kehtib ka

— töövahendi uuesti käivitamise puhul pärast selle seiskumist mis tahes põhjusel,

— töötamistingimuste (nt kiirus, rõhk) olulise muutumise puhul,

välja arvatud juhul, kui uuesti käivitamine või muutus ohualas viibivaid töötajaid ei ohusta.

Seda nõuet ei kohaldata uuesti käivitamise või töötamistingimuste selliste muutuste suhtes, mis tulenevad automaatseadme normaalsest töösüklist.

2.3. Kõik töövahendid peavad olema varustatud seiskamisseadisega nende täielikuks ja ohutuks seiskamiseks.

Kõik töökohad peavad olema varustatud seiskamisseadisega, et seisata sõltuvalt ohu liigist osa või kõik töövahendid nii, et töövahendid oleksid ohutus seisundis. Töövahendi seiskamisseadisele tuleb anda käivitusseadise ees talituslik eelis. Kui töövahend või selle ohtlikud osad on seiskunud, tuleb ajamite energiarustus katkestada.

2.4. Kui see on vajalik ja sõltuvalt töövahendi tekitatavatest ohtudest ja selle tavapärasest seiskumisajast, tuleb töövahend varustada hädaseiskamisseadisega.

2.5. Töövahendid, mille kasutamisega võib kaasneda esemete kukkumise või eemalepaiskumise oht, peavad olema varustatud asjakohaste ja ohule vastavate kaitseseadistega.

Töövahendid, mille kasutamisega võib kaasneda gaasi, auru, vedeliku või tolmu eraldumisel tekkiv oht, peavad ohuallika läheduses olema varustatud asjakohaste kogumis- ja/või kõrvaldamisseadistega.

2.6. Töövahendid ja nende osad peavad olema klambritega või muul viisil püsikindlalt kinnitatud, kui see on vajalik töötajate ohutuse ja tervise tagamiseks.

- 2.7. Kui on oht, et töövahendi osad võivad murduda või puruneda, mis tõenäoliselt ohustaks töötajate turvalisust ja tervist, tuleb võtta asjakohased kaitsemeetmed.
- 2.8. Kui on oht, et kokkupuude töövahendi liikuva osaga võib põhjustada õnnetusi, peavad need osad olema varustatud kaitsepiirete või -seadistega, et takistada juurdepääsu ohualadele või peatada ohtlike osade liikumine enne ohualadele jõudmist.

Kaitsepiirded ja -seadised

- peavad olema vastupidava konstruktsiooniga;
 - ei tohi tekitada mingit lisaohu;
 - peavad olema raskesti eemaldatavad või kasutuskõlbmatuks muudetavad;
 - peavad asuma ohualast piisavalt kaugel;
 - peavad võimalikult vähe varjama töövahendi töötsooni nähtavust;
 - peavad võimaldama töövahendi osade paigaldamiseks või asendamiseks ja hoolduseks vajalikke toiminguid, piirates juurdepääsu ainult selle alaga, kus toiminguid tehakse ja, võimaluse korral, ilma kaitsepiiret või -seadist eemaldamata.
- 2.9. Töökohta ja hoolduskoha valgustus peab olema töövahendiga töötamiseks või selle hooldamiseks piisav.
- 2.10. Töövahendi osad, mille temperatuur on kõrge või väga madal, peavad olema vajaduse korral kaitstud, et ära hoida töötajate kokkupuudet nendega või töötajate liiga lähedale tulekut.
- 2.11. Töövahendite hoiatusseadised peavad olema üheselt mõistetavad ning kergesti märgatavad ja arusaadavad.
- 2.12. Töövahendit võib kasutada ainult sellisteks toiminguteks ja sellistel tingimustel, milleks see ette on nähtud.
- 2.13. Töövahendit peab olema võimalik hooldada, kui see on seisatud. Kui see ei ole võimalik, peab olema võimalik võtta asjakohaseid kaitsemeetmeid, et hooldustöid saaks teha või et hooldustöid saaks teha väljaspool ohualasid.
- Kui töövahendi juurde kuulub hooldusraamat, peab see olema ajakohastatud.
- 2.14. Kõikidel töövahenditel peavad olema selgelt eristatavad abivahendid nende lahutamiseks kõikidest energiaallikatest.
- Enne uuesti ühendamist tuleb olla kindel, et asjaomased töötajad ei ole ohus.
- 2.15. Töövahenditel peavad olema hoiatused ja märgistused, mis on vajalikud töötajate ohutuse tagamiseks.
- 2.16. Töötajatel peab olema ohutu juurdepääs tootmis-, reguleerimis- ja hooldustoiminguteks vajalikele kohtadele ja võimalus seal ohutult viibida.
- 2.17. Töövahendid peavad olema sobivad, et kaitsta töötajaid töövahendi põlemasüstitamise, ülekuumenemise või gaasi, tolmu, vedeliku, auru või muude töövahendi poolt toodetud või selles kasutatud või ladustatud ainete eraldumise ohu eest.
- 2.18. Töövahendid peavad olema sobivad, et ära hoida töövahendite või töövahendi poolt toodetud või selles kasutatud või ladustatud ainete plahvatamise oht.
- 2.19. Töövahendid peavad olema sobivad, et kaitsta ohualal viibivaid töötajaid otse- või kaudpuutest tuleneda võiva elektrilöögi ohu eest.

3. Eritöövahendite suhtes kohaldatavad täiendavad miinimumnõuded

3.1. Liikuvate töövahendite (iseliikuvate või mitte) suhtes kohaldatavad miinimumnõuded

3.1.1. Töövahendid, millega töötajad sõidavad, tuleb sisse seada nii, et vähendada töötajaid sõidu käigus ähvardavaid ohte.

Nende ohtude hulka kuulub ka velgede või roomikutega kokkupuutumine või nende vahele jäämine.

3.1.2. Kui ajami osa tahtmatu kinnijäämine liikuva töövahendi ning selle manuste või pukseeritava eseme vahele võib põhjustada eriohu, peab selline töövahend olema varustatud või kohandatud selliselt, et ajami osade blokeerumist vältida.

Kui sellist kinnijäämist ei ole võimalik vältida, tuleb võtta kõik võimalikud meetmed, et ära hoida kahjulikku mõju töötajatele.

3.1.3. Kui töötava seadme liikuvate sõlmede vahelised veovõllid võivad maas lohisemisel määrduda või kahjustada saada, tuleb ette näha seadised nende kinnitamiseks.

3.1.4. Liikuvatele töövahenditele, millega töötajad sõidavad, tuleb tegelikes kasutustingimustes töövahendite ümberminekuga kaasnevate ohtude piiramiseks kavandada

— kas kaitsestruktuur, mis tagab, et töövahend ei kaldu rohkem kui 90 kraadi;

— struktuur, mis 90 kraadi ületava kalde puhul tagab töövahendiga sõitvate töötajate ümber piisava ruumi, või

— muu võrdväärse mõjuga seadis.

Kaitsestruktuurid võivad olla töövahendite lahutamatu osa.

Kaitsestruktuure ei ole vaja, kui töövahendid on töö ajal kinnitatud või kui ümberminek on töövahendi konstruktsiooni tõttu võimatu.

Kui on oht, et töövahendiga sõitev töötaja võib töövahendi ümbermineku korral jääda töövahendi osade ja maapinna vahele, peab töötajate jaoks olema paigaldatud turvasüsteem.

3.1.5. Kahvellaadurid, mis kannavad üht või mitut töötajat, peavad kahvellaaduri ümbermineku ohu vältimiseks olema kohandatud või varustatud näiteks

— juhikabiiniga;

— kahvellaaduri ümberminekut takistava struktuuriga;

— struktuuriga, mis kahvellaaduri ümberminekul tagab maapinna ja kahvellaaduri teatavate osade vahel töötajate jaoks piisava ruumi, või

— struktuuriga, mis hoiab töötajaid juhiistmel ja hoiab ära nende jäämise ümberläänud kahvellaaduri osade vahele.

3.1.6. Iseliikuvad töövahendid, mis võivad liikudes inimesi ohustada, peavad vastama järgmistele tingimustele:

a) neil peavad olema seadised lubamatu käivitamise vältimiseks;

b) neil peavad olema asjakohased seadised selliste kokkupõrgete tagajärgede minimeerimiseks, mis toimuvad juhul, kui korraga liigub mitu rööbastel töövahendit;

- c) neis peab olema seadis töövahendi pidurdamiseks ja peatamiseks. Kui ohutuspiirangud seda nõuavad, peab põhiseadise rikke korral olema töövahendit võimalik pidurdada ja peatada kergesti ligipääsetava või automaatsel hädaseadisega;
- d) kui juhi otsene vaateväli ei ole ohutuse tagamiseks piisav, tuleb nähtavuse parandamiseks paigaldada piisavad lisaseadised;
- e) öösel või pimedates kohtades kasutamiseks ette nähtud töövahendid peavad olema varustatud töö tegemiseks küllaldase valgustusega ja tagama töötajate piisava ohutuse;
- f) töövahendid, mis ise või pukseeritavate või veetavate esemete tõttu kujutavad endast tuleohtu ja võivad töötajaid ohustada, peavad olema varustatud asjakohaste tuletõrjevahenditega, kui kasutamiskohale piisavalt lähedal sellised vahendid puuduvad;
- g) kaugjuhitav töövahend peab peatuma automaatselt kohe pärast kontrollipiirkonnast väljumist;
- h) kaugjuhitavad töövahendid, mis võivad tavapärastes tingimustes kujutada endast muljumis- või löögiohtu, peavad olema varustatud ohu eest kaitsvate seadistega, välja arvatud juhul, kui töövahendis on muud asjakohased seadised löögiohu tõrjumiseks.

3.2. Raskuste tõstmiseks ette nähtud töövahendite miinimumnõuded

3.2.1. Kui raskuste tõstmiseks ette nähtud töövahendid on paigaldatud alaliselt, tuleb tagada nende tugevus ja püsikindlus kasutamise ajal, võttes eelkõige arvesse tõstetavaid raskusi ning struktuuride paigaldus- ja kinnituskohtadele langevat koormust.

3.2.2. Raskuste tõstmiseks ette nähtud aparatuurile peab olema selgelt märgitud selle nimikoormus ja vajaduse korral lisatud koormussilt iga aparatuuri kasutusvariandi nimikoormuse väärtusega.

Abitõstevahendid peavad olema märgistatud nii, et oleks võimalik kindlaks teha ohutu kasutamise seisukohast olulised omadused.

Töövahenditel, mis ei ole ette nähtud inimeste tõstmiseks, kuid mida võidakse sel otstarbel ekslikult kasutada, peab olema sellekohane selge märg.

3.2.3. Alaliselt paigaldatud töövahendid peavad olema paigaldatud nii, et vähendada ohtu, et koorem

- a) töötajatega kokku põrkab;
- b) ohtlikult libiseb või vabalt kukub;
- c) tahtmatult lahti pääseb.

3.2.4. Töötajate tõstmiseks või sõidutamiseks kasutatavad töövahendid peavad olema asjakohased selleks, et

- a) tõstevahendi olemasolu korral välistada sobivate seadistega selle kukumisoht;
- b) tõstevahendi olemasolu korral välistada oht, et kasutaja ise sellest välja kukub;
- c) välistada oht, et kasutaja saab muljuda, jääb kinni või saab löögi, eelkõige tahtmatul kokkupuutel esemetega;
- d) tagada, et õnnetuse tagajärjel tõstevahendisse kinni jäänud inimesed ei ole ohus ja neid on võimalik vabastada.

Kui töökohast ja kõrguste vahet tulenevatel põhjustel ei ole ohutusmeetmetega võimalik punktis a nimetatud ohtusid vältida, tuleb paigaldada julgestuskõis ja seda igal tööpäeval kontrollida.

II LISA

NIMETATUD TÖÖVAHENDITE KASUTAMIST KÄSITLEVAD SÄTTED

Artikli 4 lõikes 3

Üldine märkus

Käesolevat lisa kohaldatakse käesolevat direktiivi arvesse võttes juhul, kui asjaomaste töövahenditega on seotud vastav oht.

1. Kõikide töövahendite suhtes kohaldatavad üldsätted

- 1.1. Töövahendid tuleb paigaldada, asetada ja neid kasutada nii, et vältida nende kasutajate ja teiste töötajate ohustamist, näiteks tuleb tagada, et töövahendi liikuvate osade ja nende ümbruses asuvate kinnitatud või liikuvate osade vahel oleks piisavalt ruumi ning kogu kasutatud või toodetud energiat ja ainet oleks võimalik ohutult tarnida või eemaldada.
- 1.2. Töövahendid tuleb kokku panna või lahti võtta ohututes tingimustes, järgides eelkõige võimalikke tootja antud suuniseid.
- 1.3. Töövahendid, mida võib nende kasutamise ajal tabada pikselööök, peavad olema pikselöögi võimalike tagajärgede vastu kaitstud asjakohaste seadiste või abinõudega.

2. Liikuvate töövahendite (iseliikuvate või mitte) kasutamist käsitlevad sätted

- 2.1. Iseliikuvaid töövahendeid võivad juhtida ainult sellise töövahendi ohutuks juhtimiseks asjakohase väljaõppe saanud töötajad.
- 2.2. Kui töövahendid tööpiirkonnas ringi liiguvad, tuleb kehtestada asjakohased liikluseeskirjad ja neid järgida.
- 2.3. Tuleb võtta korralduslikud meetmed, et vältida jala liikuvate inimeste tulekut iseliikuvate töövahendite tegevuspiirkonda.

Kui jala liikuvate töötajate kohalviibimine on töö nõuetekohaseks tegemiseks vältimatu, tuleb võtta asjakohased meetmed, et töövahendid neid ei vigastaks.
- 2.4. Töötajate vedamine mehaanilise ajamiga liikuvatel töövahenditel on lubatud ainult selleks ette nähtud ohutus kohas. Kui tööd tuleb teha sõidu ajal, tuleb vastavalt vajadusele kiirust kohandada.
- 2.5. Liikuvat sisepõlemismootoriga töövahendit ei või tööpiirkonnas kasutada, välja arvatud juhul, kui töötajate tervist ja ohutust silmas pidades on võimalik tagada piisavalt õhku.

3. Sätted raskuste tõstmiseks ette nähtud töövahendite kohta**3.1. Üldkaalutlused**

- 3.1.1. Raskuste tõstmiseks kavandatud töövahendeid, mis on liikuvad või mida on võimalik lahti võtta, võib kasutada ainult selleks, et tagada töövahendi püsikindlus kõikides prognoositavates tingimustes kasutamisel, võttes arvesse pinnase laadi.
- 3.1.2. Inimesi võib tõsta ainult selleks ette nähtud töövahendite ja lisaseadmete abil.

Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 5 kohaldamist, võib töövahendeid, mis ei ole spetsiaalselt ette nähtud inimeste tõstmiseks, selleks erandina siiski kasutada, tingimusel et ohutuse tagamiseks on võetud asjakohased meetmed kooskõlas siseriiklike õigusaktide või tavade, millega on sätestatud asjakohane järelevalve.

Sel ajal, kui töötajad viibivad raskuste tõstmiseks ette nähtud töövahenditel, peab juhtimiskeskuses olema pidev valve. Tõstetavatel inimestel peavad olema usaldusväärsed sidevahendid. Ohu korral peavad nende evakueerimiseks olema usaldusväärsed abinõud.

- 3.1.3. Tuleb võtta meetmeid tagamaks, et töötajad ei viibiks rippuvate raskuste all, välja arvatud juhul, kui selline viibimine on vajalik töö tulemuslikuks tegemiseks.

Raskusi ei või tõsta selliste töökohtade kohal, mis on kaitsmata ja kus tavaliselt viibivad töötajad.

Kui sellisel juhul ei ole tööd siiski võimalik muul viisil nõuetekohaselt teha, tuleb ette näha asjakohased menetlused ja neid kohaldada.

- 3.1.4. Abitõstevahendid tuleb valida vastavalt teisaldatavatele raskustele, haardepunktidele, kinnitavale talile ja ilmastingimusele, võttes arvesse troppimise laadi ja struktuuri. Lisatõsteseadme tali peab olema selgelt märgistatud, et kasutaja oleks teadlik selle omadustest juhul, kui tali ei ole pärast kasutamist lahti võetud.

- 3.1.5. Abitõstevahendid tuleb ladustada nii, et need ei saaks kahjustada ega laguneks.

3.2. Riputatud koorma tõstmiseks ette nähtud töövahendid

- 3.2.1. Kui kaks või enam riputatud koorma tõstmiseks kasutatavat töövahendit on paigaldatud või püstitatud tegevuskohale nii, et nende tegevusraadiused kattuvad, tuleb võtta asjakohaseid meetmeid kokkupõrgete ärahoidmiseks koormate või töövahendite osade vahel.

- 3.2.2. Kui riputatud koorma tõstmiseks kasutatakse liikuvaid töövahendeid, tuleb võtta meetmeid töövahendite kaldumise, ümberkukkumise või, vajaduse korral, liikumise või libisemise vältimiseks. Tuleb kontrollida, et neid meetmeid rakendatakse nõuetekohaselt.

- 3.2.3. Kui riputatud koorma tõstmiseks ette nähtud töövahendi kasutajal ei ole võimalik koorma kogu teekonda kas otse või vajalikku teavet andvate abiseadmete kaudu jälgida, peab ta pidama ühendust talle juhiseid andva pädeva isikuga; tuleb võtta korralduslikud meetmed, et ära hoida töötajaid ohustada võivaid kokkupõrkeid koormatega.

- 3.2.4. Töö peab olema korraldatud nii, et töötajal oleks võimalik koorem ohutult käsitsi kinnitada või vabastada ja säilitada seejuures eelkõige otsene või kaudne kontroll töövahendi üle.

- 3.2.5. Kõik tõstmistoimingud peavad olema põhjalikult kavandatud ning asjakohase järelevalvega ja neid tehes tuleb arvesse võtta töötajate ohutust.

Eelkõige juhul, kui koormat tuleb tõsta kahe või enama töövahendiga, mis on ette nähtud riputatud koorma üheaegseks tõstmiseks, tuleb ette näha kord töövahendite kasutajate vahelise koordineerituse tagamiseks ja seda korda kohaldada.

- 3.2.6. Kui riputatud koorma tõstmiseks ette nähtud töövahendil ei ole võimalik täieliku või osalise energiavarustuse katkestuse ajal koormat kinni hoida, tuleb võtta asjakohaseid meetmeid töötajate ohtu sattumise vältimiseks.

Riputatud koormat ei või jätta järelevalveta, välja arvatud juhul, kui juurdepääs ohualale on tõkestatud ning koorem on kinnitatud ja ripub ohutult.

- 3.2.7. Riputatud koorma tõstmiseks ette nähtud töövahendite kasutamine vabas õhus tuleb peatada kohe, kui ilmastingimused halvenevad sel määral, et see takistab töövahendite ohutut kasutamist ja töötajad satuvad ohtu. Et vältida töötajate ohtu sattumist, tuleb võtta piisavad kaitsemeetmed eelkõige töövahendite ümberkukkumise ärahoidmiseks.

4. Ajutisteks kõrgtöödeks ette nähtud töövahendite kasutamist käsitlevad sätted.

4.1. Üldsätted

4.1.1. Kui ajutisi kõrgtöid ei ole võimalik teostada ohutult ja nõuetekohastes ergonoomilistes tingimustes sobivalt pinnalt vastavalt direktiivi 89/391/EMÜ artiklile 6 ja käesoleva direktiivi artiklile 3, tuleb valida ohutute töötingimuste tagamiseks ja säilimiseks kõige sobivamad töövahendid. Kollektiivseid kaitsemeetmeid tuleb eelistada individuaalsetele kaitsemeetmetele. Töövahendite mõõtmed peavad vastama tehtava töö iseloomule ja eeldatavale pingele ning võimaldama ohutut läbipääsu.

Kõrgustes asuvatele ajutistele töökohtadele juurdepääsuks tuleb valida kõige sobivamad vahendid vastavalt liikumissagedusele, kokkulepitavale kõrgusele ja kasutusajale. Valitud vahendid peavad võimaldama evakueerimist otsese ohu korral. Tee juurdepääsuvahendilt platvormidele, tekkidele või sildadele ja sealt tagasi ei tohi suurendada kukkumisohtu.

4.1.2. Redeleid võib kõrgtööl kasutada töökohana üksnes tingimustes, kus punkti 4.1.1 arvestades ei ole muude ohutamate vahendite kasutamine õigustatud vähese ohu ja lühikese kasutusaja või kohapealsete olude tõttu, mida tööandja muuta ei saa.

4.1.3. Kõite abil liikumist ja kinnitamist võib kasutada üksnes tingimustes, kus ohu hindamisel leitakse, et tööd on võimalik teha ohutult, ja kui muude ohutumate töövahendite kasutamine ei ole õigustatud.

Arvestades ohtude hindamist ja eelkõige sõltuvalt töö kestusest ja ergonoomilistest piirangutest, tuleb sätestada istme ja vajalike lisaseadmete kasutamine.

4.1.4. Sõltuvalt eespool öeldu põhjal valitud töövahendi liigist tuleb kindlaks määrata asjakohased meetmed, millega minimeerida töötajaid ähvardavaid ohte, mis on seotud kõnealuste töövahendite liigiga. Vajaduse korral tuleb ette näha kukkumist takistavate julgestusseadmete paigaldamine. Need peavad olema sobiva kuju ja piisava tugevusega, et takistada või peatada kõrgusest kukkumist ning võimaluse korral hoida ära töötajate vigastamist. Kollektiivsed kukkumist takistavad julgestusseadmed peavad olema terviklikud, välja arvatud kohtades, kus asub juurdepääs redelile või trepile.

4.1.5. Kui konkreetse tööülesande täitmine nõuab, et kollektiivne kukkumist takistav julgestusseade ajutiselt kõrvaldataks, tuleb võtta tõhusaid asendavaid ohutusmeetmeid. Nimetatud tööülesannet ei tohi täita enne, kui kõnealused meetmed on võetud. Kui konkreetne tööülesanne on alaliselt või ajutiselt lõpetatud, tuleb kollektiivne kukkumist takistav julgestusseade tagasi paigutada.

4.1.6. Ajutist kõrgtööd võib teha üksnes siis, kui ilmastikutingimused ei kahjusta töötaja ohutust ja tervist.

4.2. Redelite kasutamist käsitlevad erisätted

4.2.1. Redelid tuleb paigaldada nii, et nad kasutamise ajal kindlalt seisaksid. Kokkupandavad redelid peavad seisma kindlal, tugeval, sobiva suurusega liikumatul jalamil, et redelipulgad püsiks horisontaalasendis. Rippredelid tuleb kinnitada ohutul viisil nii, et need ei liiguks ega kiiguks, v.a nõõrredelid.

4.2.2. Kokkupandavate redelite jalgade libisemist kasutamise ajal tuleb takistada redeli üla- või alaosa kinnitamisega, libisemist takistavate vahendite või muude sama tõhusate lahenduste kasutamisega. Juurdepääsuredelid peavad olema piisavalt pikad, et ulatuda üle juurdepääsuplatvormi, välja arvatud juhul, kui on võetud muid meetmeid kindla kinnihoidmiskoha tagamiseks. Lukustatavaid mitmeosalisi redelid ja pikendusredelid tuleb kasutada nii, et nende eri osad ei saaks üksteise suhtes liikuda. Ratasredelid tuleb paigutada enne neile astumist liikumatusse asendisse.

4.2.3. Redeleid tuleb kasutada nii, et töötajad saaksid kogu aeg neist kinni hoida ja neile kindlalt toetuda. Eriti siis, kui kandamit tuleb redelil käsitsi kanda, ei tohi see takistada kindlat kinnihoidmist.

- 4.3. Tellingute kasutamist käsitlevad erisätted
- 4.3.1. Kui valitud tellinguid käsitlev arvutus ei ole kättesaadav või kui see ei sisalda asjaomaseid ehituslikke juhiseid, tuleb teha tugevus- ja püstuvusarvutused, välja arvatud juhul, kui tellingud on paigaldatud vastavalt üldtunnustatud standardkujule.
- 4.3.2. Pädev isik peab koostama monteerimis-, kasutus- ja demonteerimiskava sõltuvalt valitud tellingute keerukusest. Nimetatud kava võib olla koostatud standardse kavana, millele on lisatud kõnealuste tellingute konkreetsete üksikasjadega seotud andmed.
- 4.3.3. Tellingute kandeosade libisemine peab olema välistatud kandepinna kinnitamise, libisemist takistava vahendi või muu sama tõhusa lahenduse abil ning kandepind peab olema piisava kandevõimega. Tuleb tagada, et tellingud seisaksid kindlalt. Ratastellingute puhul tuleb asjakohaste vahenditega takistada nende ootamatut liikumist kõrgtööde ajal.
- 4.3.4. Tellinguplatvormide mõõtmed, kuju ja paigutus peavad vastama tehtava töö iseloomule ja kantavale koormusele ning võimaldama ohutu töö ja liikumise. Tellinguplatvormid peavad olema paigaldatud nii, et nende osad tava-pärase kasutamise juures ei liigu. Tellinguplatvormide osade ja kollektiivsete kukkumist takistavate vertikaaljulgeseadmete vahel ei tohi olla ohtlike tühimikke.
- 4.3.5. Kui tellingute osad ei ole kasutamiseks valmis, näiteks monteerimise, demonteerimise või ümbertegemise ajal, tuleb need tähistada hoiatusmärkidega vastavalt nõukogu 24. juuni 1992. aasta direktiivi 92/58/EMÜ (töökohas kasutatavate ohutus- ja/või tervisekaitsemärkide miinimumnõuete kohta (ühiksas üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses))⁽¹⁾ alusel vastu võetud siseriiklikele õigusaktidele ja sobival viisil füüsiliste piiretega eraldada, et takistada juurdepääsu ohtlikule alale.
- 4.3.6. Tellinguid võib paigaldada, demonteerida või olulisel määral muuta üksnes pädeva isiku järelevalve all ja seda võivad teha ainult töötajad, kes on artiklis 9 käsitletud konkreetseid ohtusid silmas pidades saanud ettenähtud toiminguteks asjakohase eriväljaõppe, mis hõlmab eelkõige
- a) asjaomaste tellingute paigaldamise, demonteerimise või muutmise kava mõistmist;
 - b) ohutust kõnealuste tellingute paigaldamise, demonteerimise või muutmise ajal;
 - c) inimeste või esemete kukkumise ohtu välistavaid meetmeid;
 - d) kaitsemeetmeid, mida kasutatakse muutuvate ilmastikutingimuste puhul, mis võiksid kõnealuseid tellinguid kahjustada;
 - e) lubatud koormust;
 - f) igasuguseid muid ohtusid, mis on seotud eespool nimetatud paigaldamise, demonteerimise või muutmistoimingutega.

Järelevalvega tegeval isikul ja asjaomastel töötajatel peab olema punktis 4.3.2 nimetatud paigaldamis- ja demonteerimiskava, kaasa arvatud juhised, mis võivad selle juurde kuuluda.

4.4. Kõie abil liikumist ja kinnitamist käsitlevad erisätted

Kõie abil liikumine ja kinnitamine peab vastama järgmistele tingimustele:

- a) süsteem peab koosnema vähemalt kahest eraldi ankurdatud kõiest, millest üks on juurdepääsu-, laskumis- ja toetumisvahend (töökõis) ja teine kindlustuskõis (julgestuskõis);

⁽¹⁾ EÜT L 245, 26.8.1992, lk 23.

- b) töötajatele tuleb anda ja nad peavad kasutama asjakohaseid rakmeid, millega nad on kinnitatud julgestusköie külge;
- c) töököis peab olema varustatud ohutute tõusu- ja laskumisseadmetega ning automaatlukustussüsteemiga, mis takistab kasutajat kukkumast, kui ta peaks kaotama kontrolli oma liigutuste üle. Julgestusköis peab olema varustatud kukkumist takistava liikvõrgustega, mis liigub koos töötajaga;
- d) tööriistad ja muud lisatarvikud, mida töötaja kasutab, peavad olema kinni töötaja rakmete või istme küljes või mingil muul asjakohasel viisil kinnitatud;
- e) töö peab olema nõuetekohaselt kavandatud ja järelevalve all, et ohtuolukorras oleks võimalik töötaja viivitamatult päästa;
- f) artikli 9 kohaselt peavad asjaomased töötajad saama ettenähtud toimingute suhtes piisava väljaõppe, mis hõlmab eelkõige päästetoiminguid.

Erandlikes tingimustes, kus ohtude hinnangu põhjal muudab teise köie kasutamine töö ohtlikumaks, võib lubada ühe köie kasutamist, tingimusel et ohutuse tagamiseks vastavalt siseriiklikule õigusele või tavale on võetud asjakohased meetmed.

III LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos muudatustega

(viidatud artiklis 13)

Nõukogu direktiiv 89/655/EMÜ
(EÜT L 393, 30.12.1989, lk 13)

Nõukogu direktiiv 95/63/EÜ
(EÜT L 335, 30.12.1995, lk 28)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/45/EÜ
(EÜT L 195, 19.7.2001, lk 46)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/30/EÜ
(ELT L 165, 27.6.2007, lk 21)

ainult viite osas direktiivi 89/655/EMÜ artikli 3
lõikele 3

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevad

(viidatud artiklis 13)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
89/655/EMÜ	31. detsember 1992
95/63/EÜ	4. detsember 1998
2001/45/EÜ	19. juuli 2004 ⁽¹⁾
2007/30/EÜ	31. detsember 2012

⁽¹⁾ Liikmesriikidel on direktiivi 89/655/EÜ II lisa punkti 4 rakendamisel õigus kasutada üleminekuajaga, mis ei ole pikem kui kaks aastat alates 19. juulist 2004, et võtta arvesse erinevaid olukordi, mis võivad tuleneda direktiivi 2001/45/EÜ praktilisest rakendamisest eelkõige väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes.

IV LISA

Vastavustabel

Direktiiv 89/655/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikli 4a lõige 1	Artikli 5 lõige 1
Artikli 4a lõike 2 esimene ja teine taane	Artikli 5 lõike 2 punktid a ja b
Artikli 4a lõige 3	Artikli 5 lõige 3
Artikli 4a lõige 4	Artikli 5 lõige 4
Artikli 5 esimene ja teine taane	Artikli 6 punktid a ja b
Artikkel 5a	Artikkel 7
Artikli 6 lõige 1	Artikli 8 lõige 1
Artikli 6 lõike 2 esimese lõigu esimene, teine ja kolmas taane	Artikli 8 lõike 2 esimese lõigu punktid a, b ja c
Artikli 6 lõike 2 teine lõik	Artikli 8 lõike 2 teine lõik
Artikli 6 lõige 3	Artikli 8 lõige 3
Artikli 7 esimene taane	Artikli 9 punkt a
Artikli 7 teine taane	Artikli 9 punkt b
Artikkel 8	Artikkel 10
Artikli 9 lõige 1	Artikli 11 lõige 1
Artikli 9 lõike 2 esimene ja teine taane	Artikli 11 lõike 2 punktid a ja b
Artikli 10 lõige 1	—
Artikli 10 lõige 2	Artikkel 12
—	Artikkel 13
—	Artikkel 14
Artikkel 11	Artikkel 15
I lisa	I lisa
II lisa	II lisa
—	III lisa
—	IV lisa